

«Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ
Директорлар кеңесінің
2025 жылғы «28» қарашадағы
№ 17 хаттамасына № 6 қосымша

«Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ
Директорлар кеңесінің
2025 жылғы «28» қарашадағы № 17
шешіммен бекітілген

**«Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік
қоғамының шикізаттық емес экспортты ілгерілету үшін кредиттеуге
(қарыздарға) байланысты портфельдік сақтандыру жөніндегі
қағидалары**

Астана қаласы, 2025 жыл

ІНҚ БОЙЫНША ТҮЙІНДЕМЕ

ІНҚ атауы	«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының Жобалық қаржыландыруды ерікті сақтандыру қағидалары
ІНҚ иесі	Сақтандыру және кепілдік департаменті
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
Қоғамның барлық қызметкерлерін ІНҚ-мен таныстыру бойынша іс-шаралар	ІНҚ «Ішкі портал» желілік дискісіне орналастырылған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде электрондық пошта арқылы жіберу

Мазмұны

1-тарау. Жалпы ережелер	4
2-тарау. Сақтандыру объектісі	6
3-тарау. Сақтандыру жағдайлары	6
4-тарау. Сақтандырушыны Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату негіздері және сақтандыруды шектеу	6
5-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі	7
6-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны	8
7-тарау. Сақтандыру сомасының мөлшерін айқындау тәртібі	8
8-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы	8
9 тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері	9
10-тарау. Мониторинг	10
11-тарау. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары	10
12-тарау. Сақтандыру жағдайы орын алған кездегі сақтанушының іс-әрекеті	11
13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталуын және шығындар көлемін растайтын құжаттардың тізбесі	11
14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары	12
15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі	13
16-тарау. Сақтандыру шартын бұзу және тоқтату шарттары	13
17-тарау. Суброгация	14
18-тарау. Қосымша шарттар	14
19 тарау. Дауларды шешу тәртібі	15

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы «Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының шикізаттық емес экспортты ілгерілету үшін кредиттеуге (қарыздарға) байланысты портфельдік сақтандыру жөніндегі қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілеріне, «Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының Жарғысына және ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді. Қағидалар сақтандырушының жарғысында және оның ішкі құжаттарында көзделген Сақтандырушының мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес жүзеге асырылатын шикізаттық емес экспортты ілгерілету үшін кредиттеуге (қарыздарға) байланысты мәмілелерді портфельдік сақтандыруды беру тәртібін реттейді.

2. Қағидаларда пайдаланылатын негізгі анықтамалар мен терминдер:

1) **Банкроттық** - Қарыз алушының (Экспорттаушының) заңды күшіне енген сот шешімімен танылған, оны таратуға негіз болып табылатын дәрменсіздігі;

2) **Шартсыз франшиза** - Сақтандыру шартында көзделген Сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын Залалды өтеуден босату. Шартсыз франшиза Сақтандыру сомасына қатысты пайызбен белгіленеді. Залал белгіленген соманы шегере отырып өтеледі;

3) **Бас келісім** – Сақтанушының Бас келісімде және оның шеңберінде жасалатын Сақтандыру шарттарында көзделген мүліктік мүдделерін сақтандыру жүзеге асырылатын шикізаттық емес экспортты ілгерілету үшін кредиттеуге (қарыздарға) байланысты мәмілелерді портфельді сақтандыру туралы бас келісім, осыған байланысты Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы Сақтандыру жағдайы басталған кезде Бас келісімде және Сақтандыру шарттарында көзделген көлемде және шарттарда Сақтандырушы Сақтандыруды төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.

4) **Сақтандыру шарты** - Сақтанушы мен Сақтандырушы сақтандыру шарттарын белгілейтін герералдық Келісім шеңберінде шикізаттық емес экспортты ілгерілету үшін кредиттеуге (қарызға) байланысты мәмілені сақтандыру шарты. Сақтандыру шарты Сақтанушының өтініші негізінде Бас келісім шеңберінде әрбір қарыз бойынша жасалады;

5) **Қарыз алушы (экспорттаушы)** – шағын немесе орта бизнес субъектілеріне жататын, қазақстандық шикізаттық емес тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді экспорттайтын және сақтанушыдан кредит (қарыз) алған заңды тұлға немесе дара кәсіпкер;

6) **Кредиттік шарт** – сақтанушы мен қарыз алушы (экспорттаушы) арасындағы шарт, оның талаптарына сәйкес сақтанушы кредит шартында көзделген мөлшерде және талаптарда қарыз алушыға (экспорттаушыға) кредит (қарыз) беруге міндеттенеді, ал қарыз алушы (экспорттаушы) алынған кредитті (қарызды) уақтылы қайтаруға және ол бойынша сыйақыны және/немесе басқаларды төлеуге міндеттенеді шығындар;

7) **Сақтандыру лимиті** - Бас келісім шеңберінде жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру сомаларының жаңартылатын ең жоғары жиынтық мөлшері;

8) **Міндеттемелерді тиісінше орындау** - міндеттемені тиісті тұлғалар тиісті нысанмен, тиісті жерде, тиісті тәсілмен және тиісті мерзімде орындауға тиіс дегенді білдіреді. Өзге жағдайларда міндеттемелердің орындалмауы (тиісінше орындалмауы) орын алады;

9) **Қамтамасыз ету** - кепіл, кепілдік, кепілгерлік және Кредиттік шарт бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етудің өзге де түрлері;

10) **Негізгі борыш** - Кредиттік шарт бойынша есептелген сыйақыны, өсімпұлдар мен айыппұлдарды есепке алмағанда, Қарыз алушының (Экспорттаушының) Сақтанушы алдындағы берешегі;

11) **Күту кезеңі** – осы Бас келісімде белгіленген уақыт кезеңі, бұл кезең аяқталғаннан кейін Сақтандыру жағдайы басталған болып есептеледі. Күту кезеңі Сақтандырушы Сақтанушыдан Сақтандыру жағдайының орын алғаны туралы хабарлама алғаннан кейінгі келесі күні басталады;

12) **Портфельді сақтандыру** - бұл сақтандырушы сақтанушы мен қарыз алушы (экспорттаушы) арасында портфельді сақтандыру туралы Бас келісім негізінде жасалған несиелік шарттар жиынтығына қатысты сақтандыру қорғанысын ұсынатын сақтандыру. Мұндай сақтандыру шеңберінде Сақтандырушының сақтандыру міндеттемелері Бас келісімнің ажырамас бөлігі болып табылатын жекелеген сақтандыру шарттарын жасасу жолымен ресімделеді. Бұл ретте Бас келісім шеңберінде жасалған барлық сақтандыру шарттары бойынша жалпы сақтандыру сомасы онда белгіленген сақтандыру лимитінен аспауға тиіс. Сондай-ақ, Сақтанушы бас келісімде көрсетілген өлшемшарттарға сәйкес шағын немесе орта бизнес субъектілері болып табылатын қарыз алушыларды (экспорттаушыларды) іріктеуді жүзеге асырады;

13) **Сақтандырушы-** «Қазақстанның Экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамы, ол сақтандыру жағдайы басталған кезде Бас келісімде және сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасының талаптары мен шегінде сақтанушының пайдасына сақтандыру төлемін жүргізеді;

14) **Сақтанушы-қарыз алушыға** (экспорттаушыға) қарыз беретін және сақтандырушымен Бас келісім мен сақтандыру шартын жасасқан заңды тұлға. Бас келісім мен Сақтандыру шарты бойынша Сақтанушы бір мезгілде сақтандырылған және пайда алушы болып табылады;

15) **Сақтандыру төлемі-** Шартсыз франшизаны ескере отырып, Сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтандырушы Сақтанушыға Сақтандыру сомасы шегінде төлейтін, қазақстандық теңгемен көрсетілген ақшалай сома;

16) **Сақтандыру қорғанысы-**Бас келісімде және сақтандыру шартында айқындалған траха оқиғасынан немесе өзге де оқиғадан сақтандыру төлемі арқылы пайда болған кезде сақтанушының заңды мүліктік мүдделерін қорғау жөніндегі қатынастар кешені;

17) **Сақтандыру сыйлықақысы-** Сақтанушының Сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтанушыға Сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде Сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін қабылдағаны үшін Сақтандырушыға төлеуге міндетті қазақстандық теңгемен көрсетілген ақшалай сома;

18) **Сақтандыру сомасы-** сақтандыру объектісі сақтандырылған және Сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақшалай сома. Сақтандыру сомасы валютасының түрі Сақтандыру шартында айқындалады;

19) **Сақтандыру оқиғасы-**нәтижесінде сақтанушының мүліктік мүдделеріне залал келтірілуі мүмкін және кейіннен сақтандыру оқиғасы болып танылуы мүмкін оқиға;

20) **Сақтандыру тәуекелі-**сақтандыру шарты жасалған жағдайда сақтанушы үшін шығынға әкеп соғатын болжамды оқиға (сақтандыру жағдайы);

21) **Сақтандыру жағдайы-** орын алған кезде Сақтандыру шартында Сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделетін оқиға;

22) **Шағын немесе орта бизнес субъектісі-**Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 24-бабының өлшемдеріне сәйкес келетін заңды тұлға немесе дара кәсіпкер;

23) **Шығын-**қарыз алушының (экспорттаушының) кредиттік шарт бойынша негізгі борышты өтеу жөніндегі өз міндеттемелерін орындамауы себебінен қаржылық қызметтер көрсету (қарыз беру, кредиттеу) нәтижесінде туындайтын сақтанушының залалы.

Бұл ретте залалды айқындауға қарыз алушының (экспорттаушының) Сақтанушы алдындағы өтеу (төлеу)бойынша берешегінің туындауы енгізілмейді:

– алынбай қалған пайда; тұрақсыздық айыбы, айыппұлдар, өсімпұлдар; есептелген және мерзімі өткен сыйақылар, комиссиялар және Кредиттік шартта көзделген өзге де ұқсас төлемдер;

– кредиттік шарт бойынша қандай да бір берешекті өндіріп алуға өтініш жасауға, оның ішінде сот органдарына жүгінуге байланысты сот шығындарын; сондай-ақ басқа адамдардың ақшасын заңсыз пайдаланудан келтірілген залалдарды өндіріп алуға байланысты сот шығындарын өтейді.

Жоғарыда көрсетілген ұғымдар егер Қағидаларда өзгесі көзделмесе, Қағидалардың мәтінінде жекеше немесе көпше түрде, бас әріппен немесе кіші әріппен пайдаланылуына қарамастан, осы тармақта айқындалған мағынада түсініледі.

2-тарау. Сақтандыру объектісі

3. Сақтандыру объектісі сақтанушының заңнамада және кредиттік шартта белгіленген тәртіппен қарыз алушының (экспорттаушының) Бас келісім шеңберінде сақтандырылған кредиттік шарт бойынша негізгі борышты өтеу жөніндегі міндеттемелерді орындамауына (тиісінше орындамауына) байланысты болған залалды сақтанушыға өтеу міндетіне байланысты мүліктік мүддесі болып табылады.

4. Портфельдік сақтандыру шеңберінде сақтандыру қорғанысы қазақстандық шикізаттық емес тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің экспортын жүзеге асыру жөніндегі міндеттемелерді орындау мақсатында Қарыз алушының (экспорттаушының) пайдасына кредит беруді (қарызды) жүзеге асыратын сақтанушыға беріледі.

3-тарау. Сақтандыру жағдайлары

5. Сақтандыру жағдайы осы тарауда және Бас келісімде айқындалған және сақтанушыға мыналардың салдарынан залал келтірген оқиғаның басталу фактісі болып табылады:

1) кредиттік шартқа қосымша болып табылатын өтеу кестесіне сәйкес қарыз алушының (экспорттаушының) негізгі борышты өтеу бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерін орындамауы (тиісінше орындамауы);

2) Қарыз алушының (Экспорттаушының) банкроттығы және (немесе) таратылуы.

6. Сақтандыру жағдайы-осы бөлімде және Бас келісімде айқындалған және сақтанушыға тұрмыста болған бір немесе бірнеше сақтандыру оқиғаларының туындау фактісі.

7. Сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға төменде тізімделген барлық белгілерге ие болуы тиіс:

1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;

2) оқиғаның орын алуының нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның орын алуы нәтижесіндегі залалдар көлеміне қатысты болжанбайтындығы;

3) тараптары немесе, ең болмағанда, Сақтанушы көрінеу білген немесе алдын ала хабардар болған, оқиға Сақтандыру шартының қолданылуы шегінде сөзсіз және объективті түрде орын алу мүмкіндігі тәуекелінің болмауы;

4) оқиғаның орын алуы Сақтанушының мүліктік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарға ие;

5) оқиғаның орын алуы Сақтанушының ерік білдіруіне және (немесе) пиғылына байланысты емес және пайда алу және (немесе) ұтысқа ие болу (алыпсатарлық тәуекел) мақсатын көздемейді.

4-тарау. Сақтандырушыны Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату негіздері және сақтандыруды шектеу

8. Сақтандырушының осы Қағидаларда көрсетілген өзге де негіздерден басқа сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар негіз бола алады:

1) Сақтанушының шығындарды өтеу туралы талаптары сақтандыру сомасының

мөлшерінен асады;

2) Залал немесе шығындар ядролық жарылыс, радиация немесе радиоактивті ластану, соғыс қимылдары, азаматтық соғыс, кез-келген түрдегі халық толқулар, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер әсерінен туындады;

3) несие шартын жарамсыз деп тану;

4) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтер хабарлауы;

5) Сақтанушының Залалға жауапты тұлғадан немесе үшінші тараптан Залалдың толық өтеуін алуы;

6) Сақтанушының Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының орын алу жайттарын тергеуде және оған келтірілген Залалдың көлемін анықтауда кедергі жасауы;

7) Сақтанушының өзінен бас тартуы несие шарты бойынша қарыз алушыға (экспорттаушыға), оның ішінде сот немесе соттан тыс тәртіппен талап ету құқығы;

8) егер сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (біржолғы) уақтылы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзса, Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (біржолғы) төлегенге дейін сақтандыру жағдайы басталған кезде.

9. Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасында және Сақтандырушының ішкі нормативтік құжаттарында көзделген тәртіпке сәйкес, Сақтанушының Сақтандыру шартын қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату), терроризмді қаржыландыру және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру мақсатында пайдалануы мүмкін деген күдік туындаған жағдайда, Бас келісім мен Сақтандыру шартының мерзімінен бұрын тоқтатылуы кезінде Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан немесе Сақтандыру сыйлықақысын қайтарудан бас тартуға құқылы.

10. Егер қандай да бір бөлігінде сақтандыру қорғанысы, сақтандыру төлемі сақтандырушы үшін не оның органы үшін Біріккен Ұлттар Ұйымы Қауіпсіздік Кеңесінің қарарларына сәйкес санкцияларға, тыйымдарға не шектеулерге не сауда немесе экономикалық санкцияларға әкеп соқтыратын болса, сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру бойынша трахалық қорғауды ұсынбайды, сондай-ақ міндеттемелерді көтермейді не Біріккен Ұлттар Ұйымының Қауіпсіздік Кеңесі және/немесе Қазақстан Республикасы Үкіметі тарапынан санкциялар, тыйым салулар және өзге де шектеулер қойылғанға дейін жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелерді орындауды аяқтауға рұқсат алу жағдайларын қоспағанда, Қазақстан Республикасы Үкіметінің заңдарымен немесе қаулыларымен толықтырылады.

11. Бас келісімде сақтандырушыны сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату жөніндегі өзге де шарттар және заңнамаға сәйкес сақтандырудың өзге де шектеулері көзделуі мүмкін.

5-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі

12. Сақтандыру шарты сақтандырушы мен сақтанушы арасында жасалған Бас келісім шеңберінде сақтанушының жазбаша өтініші негізінде жасалады.

13. Бас келісім шеңберінде сақтандыру шартын жасасу үшін сақтандырушы сақтанушыдан сақтандыру тәуекелін сипаттайтын құжаттарды талап ете алады.

14. Сақтанушы сақтандырушының жазбаша сұрауларына жауаптарды қоса алғанда, Бас келісім шеңберінде сақтандыру шартын жасасу үшін ұсынылған деректердің дұрыстығы мен толықтығы үшін жауап береді. Бұл ретте екі Тараптың уәкілетті өкілдерімен электрондық пошта арқылы хат алмасу ресми хат алмасуға теңестіріледі.

15. Сақтандыру шарты шартсыз шегерімді белгілеумен жасалады.

16. Тараптардың келісімі бойынша сақтанушы мен сақтандырушы арасында Бас келісім негізінде және сақтандырушының уәкілетті органының шешімі бойынша Қағидалардың жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды, сондай-ақ сақтандыру

шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптарды көздейтін сақтандыру шарттары жасалуы мүмкін.

17. Бас келісім және/немесе сақтандыру шарты жоғалған жағдайда сақтандырушы сақтанушының жазбаша өтініші негізінде Бас келісімнің және/немесе сақтандыру шартының телнұсқасын береді, содан кейін жоғалған Бас келісім және/немесе сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі.

6-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

18. Сақтандыру шарты, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

19. Сақтандыру шарты Қағидалардың 16-тарауына сәйкес өз қолданысын тоқтатады.

20. Сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі сақтандыру шартында айқындалады, бірақ егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Бас келісімнің мерзімінен аспайды.

21. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) Бас келісімде және Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

7-тарау. Сақтандыру сомасының мөлшерін айқындау тәртібі

22. Сақтандыру сомасының мөлшерін анықтау үшін сақтандырушы сақтандыру лимитін белгілейді.

23. Сақтандыру сомасы сақтандыру шартында кредиттік шарттың сомасына сүйене отырып айқындалады, бірақ Бас келісімде белгіленген сақтандыру лимитінің мөлшерінен аспайды.

24. Сақтандыру лимиті қолданыстағы кредиттік шарттарға қатысты жаңартылатын негізде белгіленеді. Бұл ретте жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы сақтандыру лимитінен аспауға тиіс.

25. Бас келісімнің қолданылу мерзімі ішінде белгілі бір күндегі жағдай бойынша барлық сақтандыру шарттарының сомасы Бас келісімде белгіленген сақтандыру лимитінің мөлшерінен аспауға тиіс.

26. Сақтандыру сомасының мөлшері сақтандыру шартында көрсетіледі және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемі болып табылады.

27. Сақтандыру сомасы Сақтандыру шартында айқындалған Сақтандыру объектісінің құнынан аспауға тиіс.

8-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы

28. Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандырушы әзірлеген сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі.

29. Сақтандыру сыйлықақысын сақтанушы бір рет қолма-қол ақшасыз нысанда төлеуге тиіс.

30. Сақтанушы сақтандыру шартында белгіленген мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлемеген жағдайда сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады, бұл туралы сақтандырушы сақтанушыны хабардар етеді.

31. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлегенге дейін сақтандыру жағдайы басталған кезде, егер сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын уақтылы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзса, сақтанушы сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыруын

талап етуге құқылы емес.

9 тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

32. Сақтанушы мынаған құқылы:

- 1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі және қаржылық орнықтылығы туралы ақпаратты талап ету;
- 2) сақтандырушыдан Бас келісім мен сақтандыру шартының талаптарына сәйкес сақтандыру төлемін жүзеге асыруды талап ету.

33. Сақтанушы мынаған міндетті:

- 1) сақтандыру лимиттері шеңберінде Бас келісімде көрсетілген өлшемшарттарға сәйкес шағын немесе орта бизнес субъектілері болып табылатын қарыз алушыларды (экспорттаушыларды) іріктеуді жүзеге асыру;
- 2) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға өзіне белгілі болған, сақтандыру тәуекелін бағалау және сақтандырушының Сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін елеулі маңызы бар барлық жайттар туралы хабарлау;
- 3) Сақтандыру шартында белгіленген көлемде, тәртіппен және мерзімде Сақтандыру сыйлықақысын төлеу;
- 4) сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Бас келісімде белгіленген мерзімдерде сақтандырушыға жай-күйінің траха тәуекелінен өзгергені туралы хабарлау;
- 5) сақтандыру шарттарын орындау;
- 6) Бас келісімде белгіленген мерзімде сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау;
- 7) сақтандыру жағдайынан болатын шығындарды азайту шараларын қабылдау;
- 8) Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген шығынның сипаты мен мөлшері туралы айтуға мүмкіндік беретін барлық ақпаратты беру;
- 9) Сақтандырушыға Сақтандыру төлемін жасауға қажетті барлық құжаттарды ұсыну;
- 10) Кредиттік шарт бойынша берешекті өндіріп алу және реттеу жөніндегі барлық іс-әрекеттерді Сақтандырушымен жазбаша түрде келісу;
- 11) Сақтандыру жағдайының орын алуы үшін жауапты тұлғаға талап қою құқығының Сақтандырушыға ауысуын қамтамасыз ету.

34. Сақтандырушы мынаған құқылы:

- 1) Сақтанушы ұсынған ақпарат пен құжаттарды, сондай-ақ сақтанушының (сақтандырылушының) Бас келісім мен сақтандыру шартының талаптары мен талаптарын орындауын тексеру;
- 2) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен жайттарын дербес анықтау, оның ішінде Сақтанушыға және құзыретті органдарға сұрау салу;
- 3) Сақтанушыдан Сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау жайттарын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге құқылы.

35. Сақтандырушы мынаған міндетті:

- 1) Сақтанушыны осы Қағидалармен таныстыру және олардың талабы бойынша осы Қағидалардың көшірмесін ұсыну (жіберу);
- 2) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған жағдайда Бас келісімде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүргізсін;
- 3) сақтанушыға сақтандыру жағдайында шығындарды азайту үшін жұмсаған шығындарын өтеу;
- 4) сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;
- 5) Сақтанушы не оның өкілі сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайларда, егер Бас келісімде өзгеше көзделмесе, сақтанушыны сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы алдыңғы

құжатты алған күннен бастап күнтізбелік 15 (он бес) күн ішінде хабардар етуге міндетті;

б) Сақтанушы оны жоғалтқан жағдайда Бас келісімнің және/немесе сақтандыру шартының телнұсқасын беру, содан кейін жоғалған Бас келісім және/немесе сақтандыру шарты жарамсыз болып саналады және ол бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

36. Бас келісімде және сақтандыру шартында тараптардың басқа да міндеттері көзделуі мүмкін.

10-тарау. Мониторинг

37. Бас келісімнің қолданылу кезеңінде сақтандырушы Бас келісімде белгіленген мерзімдерде Сақтанушының кредиттік портфелінің жай-күйіне мониторингті жүзеге асырады.

38. Осы Қағидалар шеңберінде сақтандыру қорғанысы жүзеге асырылатын кредиттік шартта сақтанушының сақтандыру шартының бүкіл қолданылу мерзімі ішінде Қарыз алушының (экспорттаушының) кредиттік шарт бойынша берілген қаражатты нысаналы пайдалануына мониторинг жүргізу құқығын көздейтін талаптар, кредиттік шарт бойынша берілген қаражатты көрсету кезінде қарсы міндеттемелерді айқындау және қолдану жөніндегі нормативтік-құқықтық актілерде көзделген қарсы міндеттемелердің орындалуына мониторинг жүргізу құқығы қамтылуға тиіс және қарыз алушыдан (экспорттаушыдан) банктік және коммерциялық құпияны сақтау жөніндегі талаптарды сақтай отырып құжаттарды сұрату.

39. Бас келісімде сақтанушының сақтандырушының жазбаша талабы бойынша сақтанушының сұрауында көрсетілген мерзімдерде мониторинг жүргізу мақсатында сақтандырушы сұратқан шарттардың, төлем тапсырмаларының және кредиттік досьеде қамтылған өзге де құжаттардың Сақтанушы куәландырған көшірмелерін ұсыну міндеттемелерін көздейтін талаптар қамтылуға тиіс.

11-тарау. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

40. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде, Бас келісімде және сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен Сақтанушы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыға жазбаша хабарлауға міндетті.

41. Қағидалардың 40-тармағына сәйкес сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген сақтандырушы сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және/немесе толықтыруды немесе тәуекелдің ұлғаюына пропорционалды түрде қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

Егер сақтанушы сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы.

42. Сақтанушы Қағидалардың 40-тармағында көзделген міндетті орындамаған кезде сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды және сақтандыру шартын бұзудан немесе сақтандыру жағдайы басталған кезде келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге, сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына пропорционалды сақтандыру төлемінің мөлшерін азайтуға не сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

43. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылған болса, Сақтандырушының сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқығы жоқ.

12-тарау. Сақтандыру жағдайы орын алған кездегі сақтанушының іс-әрекеті

44. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ ол келтірген залалды дәлелдеу сақтанушыға жүктеледі.

45. Сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін кез келген оқиға болған кезде - сақтанушы кредиттік шарт бойынша міндеттемелерді орындамауы (тиісінше орындамауы):

1) Бас келісімде белгіленген мерзімде сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы, сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары Сақтандырушының сақтандыру төлемі бойынша міндеттемесінің туындауы мүмкін кез келген оқиға туралы (кредиттік ұйымның талаптары туралы, сотқа шақыру туралы, кредиттік шартты орындамау (тиісінше орындамау) мәселесі бойынша талап арыз туралы) жазбаша түрде хабарлауға, және сақтандырушыны істің барлық мән-жайларына қатысты қажетті ақпаратпен және құжаттамамен, атап айтқанда, оқиғаға қатысы бар адамдардың, оның ішінде талапкерлердің аттарын, атаулары мен мекенжайларын қоса алғанда, осы оқиғаға байланысты алынған ақпаратпен, құжаттармен қамтамасыз ету;

2) дауды сотта реттеу кезінде сот шешім шығарғанға дейін сақтандырушының іске «дербес талаптарды мәлімдемейтін үшінші тұлға» ретінде кіру құқығына кедергі келтірмеу, сондай-ақ сақтандырушыны «дербес талаптарды мәлімдемейтін үшінші тұлға» ретінде іске тарту туралы сот алдында өтініш жасау;

3) сот талқылауына дейін және оның барысында сақтандырушымен алдын ала келіспей, сақтандыру нысанасына қатысты қаралатын істің мәні бойынша қандай да бір іс-әрекеттер жасамау, өтініштер жасамау.

46. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау немесе уақтылы хабарламау, егер Сақтандырушының сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы білгені дәлелденбесе не сақтандырушыда бұл туралы мәліметтердің болмауы оның сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне әсер ете алмаса, сондай-ақ дәлелді себептер болған және тиісті құжаттар ұсынылған жағдайда оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

47. Сақтанушы сақтандырушының мүдделеріне қарсы бағытталған әрекеттерді жасамауға, сондай-ақ: қандай да бір міндеттемелерді қабылдамауға, жауапкершілікті мойындамауға, қандай да бір ұсыныстарды қабылдамауға, Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз осы сақтандыру жағдайына қатысы бар қандай да біриссалы төлемдерді жүргізбеуге міндетті.

48. Сақтанушы талаптарды сотқа дейінгі және сот тәртібімен реттеу кезінде сақтандырушыға (соңғысының талабы бойынша) өз өкілеттігін беруге міндетті.

49. Бас келісімде және сақтандыру шартында сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі өзге де әрекеттері көзделуі мүмкін.

13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталуын және шығындар көлемін растайтын құжаттардың тізбесі

50. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтанушы тиісті талапты негіздейтін құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда ұсынады.

51. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттар:

1) сақтандырушының корпоративтік Интернет-ресурсында орналастырылған нысанға СӘЙКЕС траха жағдайы туралы өтініш;

2) сақтандырушының корпоративтік Интернет-ресурсында орналастырылған нысан бойынша сақтанушы жасаған траховой төлемді жүзеге асыру туралы өтініш;

- 3) Сақтандыру шартының көшірмесі;
- 4) Сақтанушының мөрімен расталған, оған барлық қосымша келісімдері бар кредиттік шарттың көшірмесі;
- 5) Сақтанушының мөрімен куәландырылған Кредиттік шарттың талаптарында көзделген құжаттарды қоса бере отырып, Қарыз алушының (экспорттаушының) кредиттік шарттың талаптарына сәйкес залалды өтеу (төлеу) қажеттілігі туралы Сақтанушының қарыз алушыға (экспорттаушыға) жазбаша талабының (хабарламасының) көшірмесі;
- 6) Кредиттік шарт бойынша қарыз алушының (экспорттаушының) кредиттік берешегі туралы Сақтанушының анықтамасы;
- 7) сақтандырушының тиісті талабы болған кезде сақтанушының мөрімен расталған кредиттік досьеден алынған материалдардың көшірмелері. Бұл ретте Сақтандырушы Сақтандыру жағдайының орын алуы туралы өтінішті қарау үшін сақтандырушының пікірі бойынша қажетті құжаттардың белгілі бір тізбесін ұсынуы тиіс;
- 8) сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін сақтанушының банктік деректемелерін көрсете отырып шығын мөлшерін есептеу;
- 9) Сақтанушының мөрімен расталған кепіл, кепіл, кепілдік, кепіл шарттарының және кредиттік шарт бойынша қамтамасыз ету болып табылатын өзге де шарттардың, оларға барлық қосымша келісімдермен (бар болса) көшірмелері;
- 10) талап-арыздың көшірмесі (бар болса);
- 11) Сақтанушының талап қоюы бойынша азаматтық іс қозғау туралы, Қарыз алушыдан (экспорттаушыдан) кредиттік шарт бойынша берешек сомасын өндіріп алу туралы соттың ұйғарымы (бар болса);
- 12) несие шарты бойынша қарыз алушының (экспорттаушының) берешек сомасын өндіріп алу туралы сот шешімінің түпнұсқасы (бар болса);
- 13) Залалдың себебі мен көлемін растайтын өзге де құжаттар.

14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары

52. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының басталуы туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ сақтандыру төлемі үшін қажетті құжаттарды ұсынғаннан кейін, күту кезеңі аяқталғаннан кейін, Бас келісімде белгіленген мерзімдерде сақтандырушы мынадай әрекеттерді жүзеге асырады:

- 1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін анықтайды;
- 2) Сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді, оқиғаның туындау себептерін анықтайды;
- 3) Бас келісім мен сақтандыру шартының талаптарына сәйкес сақтандырушыны сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату мәніне оқиғаны тексереді;
- 4) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды және Бас келісім мен сақтандыру шартының талаптарына сәйкес сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдайды.

53. Сақтандыру төлемін сақтандырушы сақтанушының төлем туралы жазбаша өтініші және ол ұсынған құжаттар негізінде жүргізеді.

54. Сақтандыру төлемі Бас келісімде және сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен сақтанушыға келтірілген залал мөлшерінде, сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде шартсыз шегерімді ескере отырып жүзеге асырылады. Шартсыз франшизаны ұстап қалу тәртібі сақтандыру шартымен айқындалады.

55. Сақтандырушы мен сақтанушы арасында берешекті өндіріп алу және шығындарды өтеу жөніндегі шығыстарды бөлу тәртібі жеке келісіммен айқындалады.

56. Сақтандырушы ықтимал залалдарды азайту үшін сақтанушының оған әдейі ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қолданбауы салдарынан туындаған залалдар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

57. Сақтанушының шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер мұндай шығыстар қажет болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жұмсалса, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушы өтеуге тиіс. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы сомасы сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы үшін. Егер шығыстар сақтанушының сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.

15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі

58. Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттарды алғаннан кейін Бас келісімде белгіленген мерзімдерде сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдайды, бұл туралы сақтанушыға жазбаша нысанда хабарлайды. Егер сақтандырушы сақтандыру төлемін төлеуден бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін жазбаша түрде негіздейді.

59. Сақтандыру төлемі туралы шешім қабылданғаннан кейін сақтандырушы сақтанушыға сақтандыру төлемін Бас келісімде белгіленген мерзімде жүзеге асырады.

60. Егер құқық қорғау органдары сақтанушыға немесе ол уәкілеттік берген адамдарға қатысты қылмыстық іс қозғаған және ол бойынша мән-жайларды тергеп-тексеру жүргізген жағдайда, Сақтанушының қылмыс жасауға қатысуы дәлелденбеген, сақтанушыға ақтау үкімін шығарған кезде қылмыстық іс анықтау немесе алдын ала тергеу сатысында тоқтатылғанға дейін, сондай-ақ сақтанушыға ақтау үкімін шығарған басқа да мән-жайлар басталғанға дейін сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыруды кейінге қалдыра алады. Егер аталған іс-әрекеттер сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соққан мән-жайларға байланысты болса, Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасына сәйкес Сақтанушының іс-әрекеттерінде құқыққа қайшы келмейтінін көрсететін болады. Сақтандыру төлемін кейінге қалдыру соттар, жоғары тұрған инстанциялар төменгі инстанциядағы соттың сот актілерін қайта қараған кезде де орын алады.

61. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтанушы сот тәртібімен шағымдануы мүмкін.

16-тарау. Сақтандыру шартын бұзу және тоқтату шарттары

62. Сақтандыру шарты Тараптардың келісімі бойынша, оны одан әрі орындау орынсыз болған жағдайда бұзылуы мүмкін.

63. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін сақтандыру шартының қолданысы сақтандыру қорғаудың барлық кезеңінде жалғасады. Бұл ретте сақтандыру сомасы жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің сомасына азаяды. Сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде шартсыз франшизаны ескере отырып, сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады.

64. Сақтандыру шарты келесі жағдайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- 1) сақтандыру объектісі қолданылуы тоқтатылған жағдайда;
- 2) Сақтандыру жағдайының орын алу мүмкіндігі жойылған және сақтандыру тәуекелі Сақтандыру жағдайынан басқа жағдайлар бойынша тоқтатылған жағдайда;
- 3) сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енді;
- 4) өзінің кәсіпкерлік тәуекелін немесе осы қызметке байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандырған Сақтанушының белгіленген тәртіппен кәсіпкерлік

қызметін тоқтатуы;

5) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де жағдайларда.

Көрсетілген жағдайларда сақтандыру шарты тараптардың бірі осы тармақта сақтандыру шартын тоқтату үшін негіз ретінде көзделген мән-жайдың туындағаны туралы өтініш жасаған кезден бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап дереу, бірақ 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсына отырып, екінші тарапты жазбаша хабардар етуге тиіс.

65. Сақтанушы Сақтандыру шартынан бас тартқан кезде, егер бұл Қағидалардың 62-тармағында көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, егер Бас келісімде өзгеше көзделмесе, сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы қайтарылуға жатпайды.

66. Сақтандыру шартында Сақтандыру шартын тоқтату немесе бұзу үшін өзге де талаптар көзделуі мүмкін.

17-тарау. Суброгация

67. Сақтандыру төлемін төлеген Сақтандырушыға төленген сома шегінде талап ету құқығы өтеді, оған Сақтанушы сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға қатысты ие болады.

68. Сақтанушы Сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді кідіртпей беруге және Сақтандырушының өзіне өткен талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

69. Сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған залалды өтеу бойынша шығындарға жауапты тұлға немесе үшінші тарап жүзеге асырған өтемдер Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандырушыға тиесілі болады. Сақтанушы осы өтеулер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлауға және оларды алған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушыға аударуға міндетті.

70. Егер Сақтанушы Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап қою құқығынан бас тартса немесе Сақтанушының кесірінен осы құқықты жүзеге асыру мүмкін болмаса, Сақтандырушы Сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде төлеуден босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

71. Бас келісімде және сақтандыру шартында сақтандырушының талап ету (Суброгация) құқығын іске асыру және өтем алу тәртібін айқындайтын қосымша шарттар көзделуі мүмкін.

18-тарау. Қосымша шарттар

72. Тараптардың келісімі бойынша Қағидаларға сәйкес жасалатын Бас келісімге және сақтандыру шартына өзге де шарттар (сақтандыру ескертпелері, ұйғарымдар, алып тастаулар және т.б.) енгізілуі мүмкін.

73. Бас келісімге және сақтандыру шартына енгізілген барлық өзгерістер мен толықтырулар оларды жазбаша ресімдеген және Тараптардың уәкілетті өкілдері қол қойған жағдайда заңды күшіне ие болады.

74. Бас келісім және сақтандыру шарты бойынша өз міндеттемелерін орындау кезінде сақтандырушы өз қызметінде қоршаған ортаны қорғау саласындағы қағидаттарға бейілділігі туралы мәлімдейді, ол қоршаған ортаның жай-күйі үшін жауапкершілікті арттыруға, экологиялық қауіпсіз технологияларды дамытуға және таратуға жәрдемдесуге бағытталған сақтық қағидатына негізделген экологиялық мәселелерге көзқарасты қолдауда және бастамаларды қабылдауда көрініс табады. Сақтанушы өз кезегінде аталған қағидаттарды ұстануға, сондай-ақ қоршаған ортаға және қоғамға нақты және ықтимал әсерлерді анықтау, бағалау бойынша экологиялық тәуекелдерді (қоршаған ортаны) басқару жүйелерін

қолдануға, тиісті басқару шараларын айқындауға және тиімді енгізуге, экологиялық тәуекелдерді бақылауды жүзеге асыруға ұмтылатын болады.

19 тарау. Дауларды шешу тәртібі

75. Осы Қағидалардың негізінде жасалған бас келісімнен және сақтандыру шартынан туындайтын дауларды тараптар тікелей келіссөздер жолымен қарайды.

76. Бас келісім мен сақтандыру шартының тараптары дау сот органдарына жүгінгенге дейін келіссөздер жолымен шешілмеген кезде туындаған келіспеушіліктің себептерін негіздей отырып, екінші Тарапқа жазбаша наразылық жіберуге міндетті.

77. Шағым Бас келісімде белгіленген мерзімде қаралуға тиіс.

78. Егер шағым толық немесе ішінара қабылданбаған не осы Қағидалардың 77-тармағында көрсетілген мерзім өткеннен кейін шағымға жауап алынбаған жағдайда, Тараптың сақтандырушы кеңсесінің нақты орналасқан жерінің соттылығы бойынша сотқа жүгінуге құқығы бар.